

Föreningen Framstegsskolan i Göteborg

Org. nr 855102-1952

Beslut efter uppföljning för grundskola efter riktad tillsyn i Römosseskolan belägen i Göteborgs kommun

Uppföljning av tillsyn i Römosseskolan

Skolinspektionen genomförde riktad tillsyn av den fristående skolan Römosseskolan med huvudmannen Föreningen Framstegsskolan i Göteborg, org. nr 855102-1952, den 26 och 27 mars 2019 och beslut fattades den 18 juni 2019. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkom med den 22 oktober 2019 liksom den information som insamlats vid ett uppföljningsbesök i verksamheten den 14-15 januari 2020 då observationer liksom intervjuer med elever, lärare, företrädare för elevhälsan samt rektorn och biträdande rektor genomförts. Skolinspektionen har även den 18 februari 2020 intervjuat företrädare för huvudmannen i syfte att inhämta information hänförliga till prövningen av om huvudmannen uppfyller skollagens krav på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar för att kunna bedriva skolverksamhet (s.k. ägar- och ledningsprövning); bedömning i sistnämnda delar av tillsynen kommer att göras i separat beslut längre fram.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga av de påtalade bristerna i föregående beslut. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa bristerna som kvarstår.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister huvudmannen avhjälpt.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Föreningen Framstegsskolan i Göteborg att senast den 21 augusti 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag redovisas till Skolinspektionen skriftligen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Föreningen Framstegsskolan i Göteborg inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen och undervisningen organiseras, planeras och genomförs så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elever regelmässigt möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet i alla ämnen.

Motivering

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen och undervisningen vid Römosseskolan fortfarande inte organiseras, planeras och genomförs på ett sådant sätt att eleverna kan mötas och arbeta tillsammans oberoende av könstillhörighet på det sätt författningarna ställer krav på. Utredningen visar att flickor och pojkar fortfarande undervisas var för sig i ämnet idrott och hälsa från årskurs 4 till 9. Bortsett från enstaka tillfällen, såsom friluftsdagar, får flickor och pojkar i dessa årskurser därmed inte alls möjlighet att mötas och arbeta tillsammans i idrott. Det är bara i årskurs 3 som eleverna undervisas tillsammans i idrott och hälsa.

Det sätt på vilket utbildningen är organiserad och schemalagd innebär att flickor och pojkar i årskurs 4-9 även delas upp i andra ämnen. Det förekommer könsuppdelad undervisning i ämnen som bild, engelska, musik och slöjd. Vanligast är att ämnet slöjd är schemalagt parallellt med idrotten, vilket innebär att eleverna i flera årskurser undervisas helt och hållet var för sig i detta ämne. Utredningen visar att det varit på detta sätt under flera läsår för vissa elever, trots att det i huvudmannens redovisning står att detta ska variera.

Rektorn har i läroplanen ett särskilt utpekat ansvar för att utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Både pojkars och flickors erfarenheter, uppfattningar och åsikter behöver få utrymme och diskuteras i undervisningen. Genom den uppdelning som sker på Römosseskolan riskerar eleverna att inte få möta dessa olika perspektiv. Lagstiftaren har i förarbetena till skollagen visserligen lämnat utrymme för att en uppdelning utifrån kön kan vara möjlig i vissa situationer, exempelvis för att undvika att känsliga situationer uppstår för enskilda elever eller grupper av elever (simundervisning är ett exempel som nämns), men har samtidigt betonat att det bör handla om tillfälliga och undantagsvisa lösningar (prop. 2009/10:165 s. 341). Som påtalats i tidigare beslut anser Skolinspektionen emellertid att en fullständig uppdelning i ett ämne, såsom sker i exempelvis idrott och hälsa, är en brist utifrån författningarna. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att huvudmannen inte åtgärdat detta, trots att ett läsårsskifte och terminsskifte passerat sedan tidigare beslut.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 §). Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 11) ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka

krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Av läroplanen framgår också att läraren ska planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Rektor har, enligt läroplanen, ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

I kursplanen i idrott och hälsa står bland annat (under ämnets "syfte") att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra. I det centrala innehållet för årskurs 7-9 står det bland annat att "hur individens val av idrotter och andra fysiska aktiviteter påverkas av olika faktorer, till exempel av kön" ska behandlas i undervisningen.

Skolinspektionens tidigare föreläggande

I Skolinspektionens tidigare beslut från den 18 juni 2019 förelades huvudmannen för Römosseskolan att se till att eleverna får mötas och arbeta tillsammans i alla ämnen. Skälen till denna bedömning var att flickor och pojkar undervisades var för sig i idrott och hälsa i samtliga årskurser och att det även förekom könsuppdelad undervisning i andra ämnen, såsom slöjd och bild. Det framgick av tillsynen att det varit på detta sätt sedan skolan startats. Skolinspektionen bedömde att uppdelningen inte var förenlig med författningarnas krav.

I huvudmannens redovisning beskrivs de åtgärder som vidtagits

Huvudmannen har i sitt skriftliga svar till Skolinspektionen som inkom den 22 oktober 2019 bland annat skrivit att skolan i planeringen av undervisningen försöker balansera mellan elevernas rätt till en likvärdig utbildning och elevernas och föräldrarnas integritet och rättigheter till bland annat religionsfrihet. Av redovisningen framgår att man påbörjat gemensam undervisning i idrott och hälsa i årskurs 3. Huvudmannen skriver att eleverna möts och interagerar i teori, orientering, idrottsdagar, friluftsdagar, matcher och turneringar som planeras och genomförs på idrottslektionerna. För att undvika uppdelningen i flera ämnen, byter skolan ämnen för parallellläggning varje termin, skriver huvudmannen.

En annan åtgärd som redovisas är att lärarna har fått tid för samplanering för att försäkra om likvärdighet mellan könen i undervisningen.

Vidare har skolan, enligt huvudmannens redovisning, planerat att inleda en dialog med elever och vårdnadshavare om undervisningen i idrott och hälsa, med föräldramöte, enkäter till elevrådet och föräldrarådet. Denna process beräknas bli klar i februari 2020, skriver huvudmannen.

Vid uppföljningen framgår att undervisningen fortfarande är uppdelad

Av intervjuer med elever och personal samt scheman framgår att pojkar och flickor fortfarande undervisas var för sig i ämnet idrott och hälsa i årskurserna 4-9. Detta gäller alla moment i undervisningen, med undantag för idrottsdagar och vissa andra

utemoment, såsom orientering. Eleverna i årskurs 3 har emellertid idrottsundervisning tillsammans och skolledningen beskriver att man tänker sig att detta ska fortsätta när eleverna i denna årskurs blir fyror nästa läsår.

Det framgår av uppföljningsbesöket att uppdelningen i idrott fortfarande får konsekvenser för andra ämnen. Eleverna beskriver att det framförallt är i slöjd och bild, men även ämnen såsom engelska och musik som eleverna delas i pojk- och flickgrupper. För de äldre eleverna är det framförallt slöjd som ligger parallellt med idrotten och elever i årskurs 9 beskriver att det varit på detta sätt under flera läsår. Detta bekräftas också vid intervju med lärarna.

Av flera intervjuer framgår att det är praktiska skäl som ligger bakom uppdelningen, kopplade till flickornas klädsel; eleverna uttrycker bland annat att flickorna inte kan ta av sig sjalen om pojkarna är med. Det framgår också att eleverna upplever att undervisningen i idrott skiljer sig mellan könen. Flera av eleverna som intervjuats säger att de tycker det är bra att eleverna får ha idrott i könsuppdelade grupper, men några uttrycker att fler moment kunde vara gemensamma än idag. Elever som går i årskurs 3 säger att det känns bättre att ha idrotten tillsammans. Alla kan samarbeta med varandra och det spelar ingen roll om man är kille eller tjej, säger en elev. Detta har gjort att det är bättre samarbete i alla ämnen också, fortsätter hen.

Av intervjuer med rektorn, biträdande rektorer och elevhälsan framgår att vårdnadshavarnas uppfattning spelar en stor roll i denna fråga. Eleverna är för unga för att kunna fatta egna beslut och det är vårdnadshavarna som väljer skola, säger en av elevhälsans representanter. Kanske väljer de den här skolan för att det är just könsuppdelade idrottslektioner. Har man en kund som valt skolan på grund av det så är man mer försiktig med att göra den här typen av förändring för snabbt. Nu pågår ett arbete med bland annat frågor som ska ställas till vårdnadshavare vid ett föräldramöte, säger rektorn. Målet är att blandade grupper på sikt ska gälla i alla årskurser och ämnen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Föreningen Framstegsskolan i Göteborgs verksamhet vid Römosseskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Föreningen Framstegsskolan i Göteborg föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Föreningen Framstegsskolan i Göteborg inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Motivering

Skolinspektionen bedömer att tillräckliga åtgärder vidtagits för att bristerna inom detta område ska anses avhjälpta. Skolinspektionen förutsätter härvid att utvecklingsarbetet fortskrider enligt den planering som gjorts på skolan. Bedömningen görs utifrån huvudmannens skriftliga svar, liksom de uppgifter som lämnats vid uppföljningsbesöket.

I huvudmannens skriftliga svar till Skolinspektionen beskrivs bland annat att man analyserat bristerna i studieron och kommit fram till att de sammanhänger med lokalernas utformning, oroliga elever och lärarnas ledarskap. Huvudmannen beskriver i redovisningen ett antal åtgärder kopplade till detta. Bland annat har lokaler byggts om, mindre undervisningsgrupper har startats och skolan har även fortsatt att implementera ett gemensamt förhållningssätt bland lärarna. Vidare har insatser gjorts för att förbättra rastaktiviteter, vilket anses bidra till ökat lugn även i klassrummen.

De elever som intervjuats i samband med uppföljningsbesöket beskriver samstämmigt att studieron förbättrats i deras klasser sedan föregående läsår. Flera elever säger att de har god studiero i sina klasser och att eleverna alltid kan arbeta ostört med sitt skolarbete. Andra elever uttrycker att de för det mesta har det lugnt och god arbetsro, men att det fortfarande finns vissa situationer då studieron brister, framförallt när de inte har sin ordinarie lärare, även om det blivit bättre än tidigare. Elevhälsans representanter och lärare bekräftar elevernas beskrivning och uttrycker bland annat att det är implementeringen av PALS¹ som lett till det lugnare arbetsklimatet.

Representanter ur elevhälsan har även haft särskilda uppdrag för att förebygga oro och brister i studiero, berättar de. Bland annat har föreläsningar genomförts för lärare. Vidare beskriver både lärare, elevhälsa och rektorn att inrättandet av särskilda undervisningsgrupper förbättrat förutsättningarna för studiero, både för de elever som behöver det särskilda stödet och för de elever som går i ordinarie undervisningsgrupper.

¹ PALS är en arbetsmetod som ska hjälpa en skola att få till stånd ett systematiskt arbete med personalens förhållningssätt. Namnet PALS är en norsk förkortning av Positiv Atferd (positivt beteende), Läringsmiljö (gynnsam inlärningsmiljö) och Samhandling (samspel/relation mellan skolpersonal och elever).

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Johanna Svedberg och avdelningsjurist Johan Kylenfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Beslutsfattare
Signerat av: Helena Boëthius

X Frida Eek

Föredragande
Signerat av: Frida Eek

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Römosseskolan

Bilaga 1: Fakta om Rösseskolan

Rösseskolan är en fristående skola belägen i stadsdelen Angered i Göteborgs kommun. Skolan är konfessionell med muslimsk profil. Huvudman för skolan är Föreningen Framstegsskolan i Göteborg med organisationsnummer 855102-1952. Skolan har omkring 350 elever i grundskolans årskurser 3–9. Skolan leds av en rektor och har också en biträdande rektor i ledningsarbetet.